

นางสาวพวงพิพิช เกียรติศานกุล : กองทัพญี่ปุ่นกับทางรถไฟสายใต้ของไทย สมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา ระหว่าง พ.ศ. 2484 -2488 (THE JAPANESE ARMY AND THAILAND'S SOUTHERN RAILWAYS DURING THE GREATER EAST ASIA WAR, 1941-1945) อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร. ปีรบุตร บุนนาค อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร. สุรังค์ศรี ตันเสียงสม : 318 หน้า. ISBN 974-17-7015-4

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้ามายุทธศึกษาความคุ้มทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่นในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา โดยเน้นการศึกษาถึงนโยบายของกองทัพญี่ปุ่นที่มีต่อไทย การเข้ามายำเนินการความคุ้มเส้นทางรถไฟสายใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินนโยบายของกองทัพญี่ปุ่นต่อไทยในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา รวมทั้งผลในการปฏิบัติองการเข้ามายุทธศึกษาความคุ้มเส้นทางรถไฟสายใต้ต่อกองทัพญี่ปุ่น กรรมดไฟฟ้าไทย และรายวุฒิไทยในท้องถิ่น

ผลจากการวิจัยพบว่า ในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพาผู้นำทางการทหารของญี่ปุ่นตระหนักรถึงความจำเป็นของกองทัพที่ต้องเร่งดำเนินนโยบายสถาปนา “วงศ์ไพบูลย์มหาเอเชียบูรพา” โดยการขยายอำนาจของกองทัพเข้าไปยังครองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินนโยบายของกองทัพญี่ปุ่นต่อไทยในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา รวมทั้งผลในการปฏิบัติองการเข้ามายุทธศึกษาความคุ้มเส้นทางรถไฟสายใต้ต่อกองทัพญี่ปุ่น กรรมดไฟฟ้าไทย และรายวุฒิไทยในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเพียงประเทศเดียวที่มีได้เป็นอาณาจักรของมหาอำนาจตะวันตก ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นกองทัพญี่ปุ่น จึงเล็งเห็นความสำคัญของไทยในการเป็นฐานการขนส่งกำลังทหาร เสนบียงอาหาร และอาวุธยุทโธปกรณ์ เพื่อเป็นกองกำลังนำรุ่งให้กับกองทัพญี่ปุ่นในพม่าและลัพู ดังนั้นทันทีที่กองทัพญี่ปุ่นยกกองกำลังทหารเข้าสู่ประเทศไทยได้แล้ว ซึ่งเริ่งดำเนินการเร่งด่วนเพื่อขอความร่วมมือจากไทยในการจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการคมนาคมขนส่ง โดยแผนการดำเนินนโยบายต่อไทยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การเข้ามายำเนินการความคุ้มเส้นทางรถไฟฟ้าไทย ผลของการวิจัยพบว่ากองทัพญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการเข้ามายุทธศึกษาความคุ้มทางรถไฟสายใต้มากที่สุด ทั้งนี้ เพราะเป็นเส้นทางที่กองทัพญี่ปุ่นสามารถใช้ในการขนส่งกองกำลังนำรุ่งให้กับแนวหน้าของกองทัพได้ทั้งในพม่าและลัพู กล่าวคือ ส่วนแรกกองพลทหารรถไฟญี่ปุ่นสามารถเข้ามายัดขวนรถไฟฟ้าสายเพื่อการขนส่งในราชการทหารบนเส้นทางรถไฟสายใต้เพื่อทำการเดินรถไฟข้ามแม่น้ำจากปากแม่น้ำเจ้าพระยาถึงปากแม่น้ำป่าสัก แล้วจากสู่ทางโกลด์โคตานารูของลัพู อีกส่วนหนึ่งกองพลทหารรถไฟสามารถเข้ามายัดขวนรถไฟฟ้าสายใหม่ซึ่งต่อจากสถานีรถไฟสายใต้ที่มีอยู่เดิม เพื่อเขื่อมเส้นทางการขนส่งระหว่างไทยกับพม่าถึง 2 เส้นทาง คือ ทางรถไฟฟ้าสายไทย-พม่า และทางรถไฟฟ้าสายคอกดกระ

นอกจากนี้ในการวิจัยพบว่า การเข้ามายุทธศึกษาความคุ้มทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่นส่งผลต่อการปฏิบัติการทางการทหารของกองทัพญี่ปุ่น การดำเนินงานของกรรมดไฟฟ้าไทย และการดำเนินชีวิตของรายวุฒิไทยในท้องถิ่น กล่าวคือ ในส่วนของการปฏิบัติการทางการทหาร กองทัพญี่ปุ่นบรรลุเป้าหมายในการใช้ทางรถไฟสายใต้ขนส่งข้าวสารจากไทยเพื่อเป็นเสบียงอาหาร ให้กับกองกำลังทหารญี่ปุ่นในลัพู ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นความสำคัญของไทยในฐานะเป็นอู่ข้าวอู่น้ำ ให้กับกองทัพญี่ปุ่นในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา อีกทั้งกองทัพยังบรรลุเป้าหมายในการใช้ทางรถไฟหารสายใหม่ทั้งสองสาย ขนส่งกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเสบียงอาหารเพื่อเป็นกองกำลังนำรุ่งให้กับกองทัพญี่ปุ่นในพม่าได้สำเร็จ ในระดับหนึ่งด้วย แต่ในทางตรงกันข้ามการเข้ามายุทธศึกษาความคุ้มทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่นส่งผลกระทบในทางลบต่อกรรมดไฟฟ้าไทยที่ต้องรับภาระจากการถังข้าวสารที่ต้องมาจัดจ้างหัวระนอง ผลของการศึกษาที่มีข้อบ่งชี้ว่า การเข้ามายุทธศึกษาความคุ้มทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่นในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา เป็นกรณีศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นว่าไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความท่า夷ทึมกัน โดยญี่ปุ่นได้ใช้อำนาจทางการเข้ามายุทธศึกษาความคุ้มทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่นในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา เป็นกรณีศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ให้ฝ่ายไทยจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกต่อการขนส่งทางรถไฟฟ้าของไทยให้กับกองทัพญี่ปุ่นอย่างเร่งด่วน และต่อเนื่องตลอดสงคราม วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้ขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับการอธิบายข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ที่ว่า การเข้ามายุทธศึกษาความคุ้มทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่นเป็นการดำเนินการที่มีการวางแผนการปฏิบัติการ ไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี ซึ่งประเทศไทยไม่มีทางเลือก นอกจากการขยับย้ายและโอนอ่อนผ่อนตามท่านี้

ภาควิชา..... ประวัติศาสตร์.....
สาขาวิชา..... ประวัติศาสตร์.....
ปีการศึกษา..... 2547.....

ลายมือชื่อนิสิต..... พงษ์พนก ลีลาวดี.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... วีระ วุฒิ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... วีระ พันธุ์ สาร...

169333

4380904922 : MAJOR HISTORY

KEYWORDS : JAPANESE ARMY/THAILAND'S SOUTHERN RAILWAYS/GREATER EAST ASIA WAR

PUENGTHIP KIATTISAHAKUL : THE JAPANESE ARMY AND THAILAND'S SOUTHERN RAILWAYS DURING THE GREATER EAST ASIA WAR, 1941-1945
THESIS ADVISOR : PROF. PIYANART BUNNAG, Ph.D./THESIS CO-ADVISOR : ASSOC. PROF. SURANGSRI TONSIENGSOM, Ph.D., 318 pp. ISBN 974-17-7015-4

The aim of this thesis is to study the control of the Japanese army over Thailand's southern railways during the Greater East Asia War of 1941 - 1945. The main emphasis is on war-time Japanese policy towards Thailand, the way in which the control over Thai southern railways was exerted and the impact of such action on the Japanese army, the Thai Railway Department and most importantly on the Thai local population.

The result of this study clearly indicates that during the Greater East Asia War, Japanese military leaders fully realized the urgent necessity of their attempt to establish the Greater East Asia Co-Prosperity Sphere by extending military control over Southeast Asia. This strategy was the important part of the overall "Southern Expansion Policy" or "Nanshinron". Under such circumstances, Thailand, by virtue of her geographical location at the center of mainland Southeast Asia, and by the strength of being the only country which escaped western colonialism, was considered the most suitable base from which Japanese military reinforcement, food supplies, weapons and war equipment could be transported to bolster the Japanese army which already operated in Burma and Malaya. Thus, as soon as Japanese forces were stationed in Thailand, negotiation was underway to gain Thailand's co-operation in providing transport facilities, the most important aspect of which was control of the Thai railways. The study finding suggests that the Japanese army regarded the control over Thai southern railways as the most vital element of their overall strategy on military reinforcement because this particular railway track provided direct links to frontline battlefields in Burma and Malaya. Japanese military control over Thai southern railways involved a two-goal action plan. The first was to manage special trains on existing routes for the transportation of Japanese troops across the border from Padang Besar to Alor-star and from Sungai Golok to Kota Baru in Malaya. The second plan was to build two new railway tracks extended from the original southern railways into Burma. They were the Thai - Burma Railway and the Kra Canal Railway.

The control of Thai southern railways by the Japanese army had diverse effects on the Japanese military undertakings, the Thai Railway Department and the local population respectively. As far as its military goal was concerned, the Japanese army succeeded in using the Thai southern railways in transporting rice to its troops in Malaya, reflecting the importance of Thailand as a center for the Japanese army's food supplies during the war. The Japanese army also succeeded to a certain extent in using the newly-built railways to transport troops, war equipment and food supplies to Burma. For Thailand, however, the control of the southern railways by the Japanese army had adverse effects. The Thai Railway Department had to carry an enormous amount of loss as railway fares and transportation costs incurred by the Japanese army were left unpaid. Equally drastic was the impact on the Thai local population whose life and security were threatened by Japanese use of the dollar currency, the shortage of rice, the rising cost of living, and Japanese abuse of power, for example in the incident at Ban Pong and the seizure of Ranong province. The overall results of this study tend to support the conclusion that, far from Thailand and Japan being on equal terms, the Japanese army's control of Thai southern railways was a case study of how Japan's military involvement in Thailand was clearly based on Japan's superior status. This superiority enabled the Japanese army to make sure that it received supplies and reinforcements through these railways during the entire War. The study therefore emphasizes the fact that the control of the Thai southern railways by the Japanese army was planned in advance and well executed, which left Thailand with no other choice but to comply.

Department ..... History.....
Field of study ..... History.....
Academic year ..... 2004.....

Student's signature..... *Puengthip Kiattisahakul*
Advisor's signature..... *Ligantong*
Co-advisor's signature..... *Surangsri Tonsiengsom*